

Tình trạng dân số thế giới năm 1990

Báo cáo về tình trạng dân số thế giới năm nay do Quỹ dân số Liên hiệp quốc (FNUAP) đưa ra hàng năm, tập trung vào những quyết định cần thiết về dân số trong vòng mười năm tới nhằm loại bỏ thảm họa môi trường và đảm bảo có thể chống đỡ với sự gia tăng dân số trong thế kỷ 21.

Theo báo cáo về tình trạng dân số thế giới: dân số thế giới hiện nay là 5,3 tỷ, trong những năm 90 nó sẽ tăng khoảng 1 tỷ nữa. Trong thế kỉ tới nó có thể tăng gấp hai và có thể là tăng gấp ba lần. Sự gia tăng lớn nhất sẽ rơi vào những nước nghèo nhất. Những hậu quả cho môi trường và các hướng phát triển sẽ rất nghiêm trọng, thậm chí còn có thể là thảm họa.

Tiến sĩ Nafi Sadik, Giám đốc điều hành của FNUAP nói: “10 năm tới sẽ quyết định hình thái của thế kỉ 21. Mười năm đó có thể quyết định tương lai của trái đất là nơi cư trú của loài”.

Những năm 90 sẽ cho thấy một sự phát triển về dân số lớn hơn bất kì một thập kỉ nào trong lịch sử. Dân số thế giới tăng 3 người mỗi giây – khoảng ¼ triệu người mỗi ngày. Khoảng 90 đến 100 triệu người – gần bằng dân số hiện nay của Đông Âu hay Trung Mỹ - sẽ tăng thêm hàng năm trong những năm 90. Sự gia tăng dân số thế giới sẽ tiếp tục phá vỡ sự cân bằng, với mức gia tăng sắp tới ở các khu vực đang phát triển là hơn 90%. Nhìn chung, sự gia tăng lớn nhất sẽ rơi vào những nước nghèo nhất – những nước mà theo xác định thì ít được trang bị nhất để đáp ứng nhu cầu của trẻ mới sinh và đầu tư vào tương lai.

Mới chỉ mấy năm trước, năm 1984, dường như tỷ lệ phát triển dân số đã chậm lại khắp nơi, trừ châu Phi và một phần Nam Á. Dân số thế giới có vẻ sẽ ổn định trong khoảng 10,2 tỷ đến hết thế kỉ sau.

Tình hình ngày nay xem ra ít hứa hẹn. Sự tiến bộ trong việc giảm tỷ lệ sinh chậm hơn mong muốn. Theo như những dự báo đưa ra mới nhất của Liên Hợp Quốc, số dân thế giới đã vượt quá mức những dự báo của phương án trung bình tiến hành năm 1984, mà giờ đây đang tiến dần đến tổng số là gần 11 tỷ chứ không phải là 10 tỷ.

Trong 15 nước thì 13 nước ở châu Phi – tỷ suất sinh hiện nay đã thực sự tăng lên giữa các năm 1960 – 1965 và 1980 – 1985. Ở 23 nước khác tỷ suất sinh xuống thấp hơn 2%.

Nếu như việc giảm mức sinh tiếp tục thấp hơn dự kiến thì có thể chỉ tiêu đặt ra 1 lần nữa lại không đạt. Trong trường hợp đó, tổng dân số thế giới có thể lên hơn 14 tỷ.

“Hiện nay trong số 5,3 tỷ người trên thế giới thì khoảng 1 tỷ sống trong sự nghèo khổ. Liều trái đất có thể đáp ứng những nguyện vọng khiêm nhường nhất cho 1 tỷ người dưới đáy cùng xã hội này, đó là chưa kể đến những nguyện vọng của những người phong lưu hơn và các con cháu của họ, mà không gây nên những thiệt hại không thể bù đắp được cho hệ thống bảo tồn sự sống của nó”. Tác động của lời người hiện đã làm thoái hóa hàng triệu ha đất, đe dọa các khu rừng nhiệt đới và hàng ngàn nơi ẩn náu của các loài, làm mỏng tầng ôdôn và làm tăng nhiệt độ trái đất mà những hậu quả của nó hứa sẽ lường hết được.

Hơn nữa, phần lớn việc sử dụng các tài nguyên và sự lãng phí chúng là trách nhiệm của 1 tỷ người sống đầy đủ ở các nước công nghiệp. Các nước này phải chịu phần trách nhiệm chính về việc làm tổn hại tầng ô dôn và gây axit hóa, cũng như làm trái đất ấm nóng lên gần 2/3 lần. Báo cáo viết: Tuy nhiên, ở các nước đang phát triển, nơi sự kết hợp nghèo khổ và gia tăng dân số trong số một tỷ người dưới đáy cùng xã hội đang phá hủy môi trường mà đặc biệt là việc phá rừng và làm thoái hóa đất đai. Nạn phá rừng là nguyên nhân hàng đầu gây ra khí carbon dioxide, một trong những yếu tố chính của hiệu ứng nhà kính, phải chịu trách nhiệm về việc tăng nhiệt độ của trái đất. Lúa gạo và gia súc – nguồn cung cấp lương thực thực phẩm cho hai tỷ người ở các nước đang phát triển – cũng là nguyên nhân quan trọng gây ra khí methane và các khí có hiệu ứng nhà kính khác.

Báo cáo viết rằng các nước đang phát triển cũng đang làm hết sức mình để tăng sản lượng công nghiệp và tiêu thụ hàng hóa. Bởi vậy họ đã góp phần làm tăng chất thải công nghiệp và sẽ còn tiếp tục tăng nữa.

Theo như báo cáo thì dù là các nước đã hay đang phát triển càng cứ nhiều người càng nhiều ô nhiễm: ở bất cứ nước nào của sự phát triển, con số tiêu thụ hàng hóa càng lớn càng có nhiều chất thải.

Báo cáo cho rằng để lấy lại cân bằng đòi hỏi phải có sự hành động ở ba lĩnh vực chính:

- Thứ nhất, đưa vào những kĩ thuật ít ô nhiễm hơn, có hiệu suất hơn và có sự giữ gìn tài nguyên ở tất cả các nước mà đặc biệt là ở khu vực dân cư thế giới giàu hơn;
- Thứ hai, tấn công trực tiếp và toàn diện vào sự đói nghèo;
- Thứ ba, đòi hỏi phải giảm hoàn toàn tỷ lệ tăng dân số “giảm bớt sự gia tăng dân số, đặc biệt ở những nước có tỷ lệ phát triển cao nhất sẽ là phần cốt yếu của bất kì chiến lược nào nhằm chống lại sự gia tăng này”.

“Báo cáo cũng nhấn mạnh rằng việc đầu tư vào nhân lực sẽ mang lại một cơ sở vững chắc cho sự phát triển kinh tế nhanh chóng, nó có thể có ảnh hưởng có ý nghĩa đối với sự khủng hoảng môi trường và quan trọng với an ninh toàn cầu. Tuy nhiên trong quá khứ nó ít được dành ưu tiên hơn so với công nghiệp, nông nghiệp hay các chi phí quân sự.

“Đã đến lúc phải có những thứ tự ưu tiên mới: không ở lĩnh vực nào của sự phát triển mà sự đầu tư lại đóng góp to lớn như vậy đối với những triển vọng và chất lượng đời sống cả ở hiện lẫn tương lai”

“Vào lúc khởi đầu của năm 1990 sự lựa chọn phải là hành động một cách kiên quyết để làm giảm sự gia tăng dân số, tấn công vào sự nghèo khổ và bảo vệ môi trường. Nếu khác đi thì sẽ là một di sản động hại còn lại trong tay con cháu chúng ta”.

Người dịch: **Vân Anh**
Nguồn Population Headliners Economic
and Social Commission Ofr Asia and the Pacitfic (ESCAP)
No 183 tháng 6/1990